

Sprawa C-473/19**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości****Data wpływu:**

18 czerwca 2019 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Vänerns borgs tingsrätt, mark- och miljödomstolen (Szwecja)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

12 czerwca 2019 r.

Strona skarżąca:

Föreningen Skydda Skogen

Strona przeciwna:

Länsstyrelsen i Västra Götalands län

B.A.B.

Postępowanie główne

Skarga organizacji o celu niezarobkowym na decyzję länsstyrelsen (regionalnego organu administracji rządowej, Szwecja) o niepodjęciu działań w związku z zawiadomieniem o pozyskiwaniu drewna na obszarze leśnym, na którym znajdują się siedliska wielu gatunków zwierząt chronionych na mocy dyrektywy 92/43/EWG i dyrektywy 2009/147/WE.

Stan faktyczny i prawny w ramach odesłania prejudycjalnego

Odesłanie prejudycjalne na podstawie art. 267 TFUE w przedmiocie wykładni art. 12 dyrektywy 93/43 i art. 5 dyrektywy 2009/147.

Odesłanie prejudycjalne

1. Czy art. 5 dyrektywy 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on praktyce krajowej, w ramach której ochrona obejmuje jedynie te gatunki, które wymieniono w załączniku I do dyrektywy 2009/147 lub które są zagrożone na jakimś poziomie, lub których populacja długotrwale spada?
2. Czy określenia „umyślne zabijanie/płoszenie/niszczenie” zawarte w art. 5 lit. a)–d) dyrektywy 2009/147 i art. 12 lit. a)–c) dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one praktyce krajowej, w ramach której, jeżeli cel podejmowanych działań ma być wyraźnie inny niż zabijanie czy płoszenie gatunków (na przykład mają to być działania w zakresie leśnictwa lub zagospodarowania terenu), zakazy mają zastosowanie tylko w przypadku istnienia ryzyka, że podejmowane działania niekorzystnie wpłyną na stan ochrony gatunków?

Pytania pierwsze i drugie zadano m.in. w świetle:

- faktu, że art. 5 dyrektywy 2009/147 dotyczy ochrony wszystkich gatunków ptactwa określonych w art. 1 ust. 1, biorąc pod uwagę sposób, w jaki w art. 1 lit. m) dyrektywy 92/43 zdefiniowano „okaz”;
 - faktu, że kwestię stanu ochrony gatunków uważa się za istotną przede wszystkim w kontekście odstępstwa przewidzianego w art. 16 dyrektywy 92/43 (odstępstwo można wprowadzić pod warunkiem, że nie ma zadowalającej alternatywy i że nie jest ono szkodliwe dla zachowania populacji danych gatunków we właściwym stanie ochrony w ich naturalnym zasięgu) lub art. 9 dyrektywy 2009/147 (odstępstwo nie może być niezgodne z tą dyrektywą, która w art. 2 wymaga, aby państwa członkowskie podejmowały wszelkie niezbędne środki w celu zachowania populacji gatunków określonych w art. 1 na poziomie, który odpowiada w szczególności wymogom ekologicznym, naukowym i kulturowym).
3. Jeżeli na pytanie drugie, w jakiegokolwiek części, zostanie udzielona odpowiedź, zgodnie z którą, aby zakaz obowiązywał, należy ocenić szkodę na poziomie innym niż indywidualny, to czy oceny należy w związku z tym dokonać w którejś z wymienionych niżej skali lub na którymś z wymienionych niżej poziomów:
 - a. określona część populacji ograniczona geograficznie zgodnie z definicją pod lit. a), na przykład w granicach regionu, państwa członkowskiego lub Unii Europejskiej;

- b. dana lokalna populacja (biologicznie odizolowana od innych populacji gatunku);
 - c. dana metapopulacja¹;
 - d. cała populacja gatunku w odnośnej regionalnej części biogeograficznej zasięgu gatunku?
4. Czy wyrażenie „pogarszanie stanu lub niszczenie” użyte w art. 12 lit. d) dyrektywy 92/43 w odniesieniu do obszaru reprodukcji zwierząt należy interpretować w ten sposób, że wyklucza ono praktykę krajową oznaczającą, iż mimo podjęcia środków zapobiegawczych dochodzi do utraty trwałej ekologicznej funkcjonalności (TEF) siedliska danego gatunku – poprzez wyrządzaną szkodę, niszczenie lub pogarszanie stanu, bezpośrednio lub pośrednio, indywidualnie lub kumulatywnie – w związku z czym zakaz obowiązuje tylko wtedy, kiedy stan ochrony danego gatunku prawdopodobnie pogorszy się na jednym z poziomów wymienionych w pytaniu trzecim?
5. Jeżeli odpowiedź na pytanie czwarte będzie w jakimś zakresie przecząca, tzn. w celu zastosowania zakazu trzeba będzie ocenić szkodę na poziomie innym niż poziom siedliska na pojedynczym obszarze, to czy oceny należy w związku z tym dokonać w którejś z wymienionych niżej skali lub na którymś z wymienionych niżej poziomów:
- a. określona część populacji ograniczona geograficznie zgodnie z definicją pod lit. a), na przykład w granicach regionu, państwa członkowskiego lub Unii Europejskiej;
 - b. dana lokalna populacja (biologicznie odizolowana od innych populacji gatunku);
 - c. dana metapopulacja;
 - d. cała populacja gatunku w odnośnej regionalnej części biogeograficznej zasięgu gatunku?

Pytania drugie i czwarte, postawione przez mark- och miljödomstolen (sąd właściwy w sprawach nieruchomości i środowiska Szwecja), obejmują pytanie o to, czy ścisła ochrona przewidziana w dyrektywach przestaje obowiązywać w odniesieniu do gatunków, w przypadku których osiągnięto cel dyrektywy (właściwy stan ochrony).

¹ „Metapopulacja” oznacza zbiór mających ze sobą słaby kontakt subpopulacji, w ramach którego niektóre subpopulacje wymierają, a inne z czasem rosną, przy czym miejsca siedlisk wymarłych subpopulacji mogą być rekolonizowane przez sąsiednie subpopulacje.

Przywołane przepisy prawa Unii Europejskiej i orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości

Dyrektywa Rady 92/[43]/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, art. 12 oraz załączniki II, IV i V

Dyrektywa 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, art. 5 i załączniki I–III

Guidance document on the strict protection of animal species of Community interest under the Habitats Directive 92/43/EEC [wytyczne Komisji Europejskiej w sprawie ścisłej ochrony gatunków zwierząt mających znaczenie dla Wspólnoty w ramach dyrektywy siedliskowej 92/43/EWG, wersja ostateczna, luty 2007 r.]

Wyrok z dnia 30 stycznia 2002 r., Komisja/Grecja, C-103/00, EU:C:2002:60

Wyrok z dnia 10 stycznia 2006 r., Komisja/Niemcy, C-98/03, EU:C:2006:3

Wyrok z dnia 18 maja 2006 r., Komisja/Hiszpania, C-221/04, EU:C:2006:329

Wyrok z dnia 14 czerwca 2007 r., Komisja/Finlandia, C-342/05, EU:C:2007:341

Wyrok z dnia 9 czerwca 2011 r., Komisja/Francja, C-383/09, EU:C:2011:369

Wyrok z dnia 10 listopada 2016 r., Komisja/Grecja, C-504/14, EU:C:2016:847

Wyrok z dnia 17 kwietnia 2018 r., Komisja/Polska, C-441/17, EU:C:2018:255, pkt 237

Opinia w sprawie C-6/04, Komisja/Zjednoczone Królestwo, EU:C:2005:372

Opinia w sprawie C-221/04, Komisja/Hiszpania, EU:C:2005:777

Przywołane przepisy prawa krajowego i orzecznictwo sądów krajowych

Skogsvårdslag (1979:429) [ustawa (1979:429) o leśnictwie, Szwecja]

Miljöbalk (1998:809) [kodeks ochrony środowiska (1998:809), Szwecja], rozdział 8, § 1

Artskyddsförordning (2007:845) [rozporządzenie o ochronie gatunków (2007:845), Szwecja], § 4, załącznik nr 1

Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKFS 2011:7) [regulamin i ogólne wytyczne agencji leśnictwa (SKFS 2011:7), Szwecja], w brzmieniu zgodnym z SKSFS 2013:2

Naturvårdsverkets ”Handbok för artskyddsförordningen”, 2009:2 („Podręcznik do rozporządzenia o ochronie gatunków” agencji ochrony środowiska, 2009:2, Szwecja), wydanie pierwsze, kwiecień 2009 r.

Wyrok mark- och miljööverdomstolen (sądu apelacyjnego właściwego w sprawach nieruchomości i środowiska) w sprawie M 1713-13

Wyrok mark- och miljööverdomstolen (sądu apelacyjnego właściwego w sprawach nieruchomości i środowiska) w sprawie M 11317-14

Wyrok mark- och miljööverdomstolen (sądu apelacyjnego właściwego w sprawach nieruchomości i środowiska) w sprawie M 10104-17

Zwięzłe przedstawienie stanu faktycznego i przebiegu postępowania głównego

- 1 Sprawa dotyczy złożonego w Skogsstyrelsen (agencji leśnictwa, Szwecja) zawiadomienia o pozyskiwaniu drewna na obszarze leśnym położonym w gminie Härryda. Zawiadomienie dotyczy ostatecznej ścinki, co oznacza, że usuwa się wszystkie drzewa z wyjątkiem niewielkiej liczby, którą trzeba pozostawić zgodnie z wytycznymi Skogsstyrelsen (agencji leśnictwa).
- 2 Na omawianym obszarze leśnym siedliska mają następujące gatunki ptaków: dzięciołek (*Dryobates minor*), głuszec zwyczajny (*Tetrao urogallus*), czarnogłówka (*Poecile montanus*), mysikrólik zwyczajny (*Regulus regulus*) oraz sosnowka (*Periparus ater*). Na obszarze tym można spotkać również żabę moczarową (*Rana arvalis*). Jest bardzo prawdopodobne, że wskazane gatunki się tam rozmnażają i że w zależności od tego, w jakim momencie cyklu życia danego gatunku dochodzi do pozyskania drewna, poszczególne okazy tego gatunku zostaną spłoszone lub zabite. Wszelkie jaja znajdujące się na tym terenie w momencie pozyskania drewna zostaną zniszczone.
- 3 Skogsstyrelsen (agencja leśnictwa), działając jako organ nadzorczy, udostępniła konkretne wytyczne dotyczące środków zapobiegawczych, jakie należy podjąć, i uznała – pod warunkiem przestrzegania tych wytycznych – że pozyskanie drewna nie narusza zakazów określonych w artskyddsförordningen (rozporządzeniu o ochronie gatunków, zwanym dalej „ASF”), które stanowi akt prawny transponujący do prawa szwedzkiego ścisłą ochronę gatunków przewidzianą w dyrektywie 92/43 i dyrektywie 2009/147. Środki zapobiegawcze zalecane przez Skogsstyrelsen (agencję leśnictwa) nie są prawnie wiążące, lecz stanowią jedynie rekomendacje.
- 4 W dniu 22 grudnia 2016 r. Föreningen Skydda Skogen (stowarzyszenie „Chroń las!”, Szwecja; zwane dalej „föreningen”) zażądało od Länsstyrelsen i Västra Götalands län (regionalnego organu administracji rządowej w Västra Götaland, Szwecja, będącego regionalnym organem nadzorczym w świetle ASF; zwanego dalej „länsstyrelsen”), aby podjął on działania na podstawie zawiadomienia o

pozyskiwaniu drewna i konkretnych wytycznych Skogsstyrelsen (agencji leśnictwa). Föreningen stwierdziło, że mimo wytycznych udostępnionych przez Skogsstyrelsen (agencję leśnictwa) pozyskiwanie drewna narusza zakazy przewidziane w ASF.

- 5 Länsstyrelsen uznał, że nie było potrzeby, aby przeprowadzić ocenę pod kątem odstępstwa w świetle ASF. Oznacza to, że według länsstyrelsen podjęte działania nie naruszają zakazów przewidzianych w ASF, pod warunkiem podjęcia środków zapobiegawczych wymienionych w konkretnych wytycznych.
- 6 Föreningen odwołało się od decyzji länsstyrelsen o niepodjęciu działań do sądu odsyłającego. Wnosi przede wszystkim o to, aby sąd odsyłający uchylił decyzję länsstyrelsen i orzekł, że planowane działania w zakresie leśnictwa są niedozwolone, ponieważ naruszają zakazy określone w ASF.

Główne argumenty podniesione przez strony

Föreningen

- 7 Ważną kwestią jest to, czy planowane działania w zakresie leśnictwa, w tym planowane ponowne zalesianie i sadzenie, nawet w wypadku podjęcia środków zapobiegawczych rekomendowanych przez Skogsstyrelsen, mogą zostać przeprowadzone bez odstępstwa od ASF. Wymienione środki zapobiegawcze muszą być wystarczające, aby zachować trwałą ekologiczną funkcjonalność siedlisk wszystkich gatunków chronionych, i nie mogą powodować jakiegokolwiek jej pogorszenia. Jest to szczególnie ważne w przypadku występujących na tym obszarze gatunków, które nie mają właściwego stanu ochrony na poziomie krajowym lub lokalnym, takich jak dzięciołek, dzięcioł zielony, głuszcak zwyczajny, cietrzew zwyczajny, trzmiełojad zwyczajny, jastrząb zwyczajny, mysikrólik zwyczajny i czarnogłówek. Dla celów tej kwalifikacji każdy gatunek musi zostać oceniony i przeanalizowany oddzielnie.
- 8 Ocena tego, czy konieczne jest odstępstwo (tj. tego, czy omawiane działania są objęte zakazem), musi dotyczyć wpływu na właściwy stan ochrony lokalnej i regionalnej populacji, a także szkody lub pogorszenia trwałej ekologicznej funkcjonalności siedliska. Niedozwolone jest również stopniowe pogarszanie, które też odnosi się do trwałej ekologicznej funkcjonalności danego obszaru. Oznacza to, że konieczne jest ponadto uwzględnienie bieżących praktyk w zakresie użytkowania gruntów na danym obszarze, takich jak plantacje leśne i zarządzanie rosnącymi lasami. Na przykład, jeżeli obecne użytkowanie gruntów, takie jak działania w zakresie leśnictwa, wyraźnie szkodzi siedliskom gatunków chronionych i prowadzi do zmniejszenia populacji na danym obszarze, państwo członkowskie jest zobowiązane, by mu zapobiec. Ocena ta wymaga także uwzględnienia kumulatywnych skutków i stosowania zasady ostrożności. Obszar musi zachować trwałą ekologiczną funkcjonalność w odniesieniu do wszystkich gatunków chronionych. Ponadto wytyczne Skogsvårdsstyrelsen (zarządu agencji

leśnictwa, Szwecja) nie zakazują prowadzenia działań w zakresie leśnictwa w okresach lęgowych ptactwa, mimo że § 4 wyraźnie na to nie zezwala.

- 9 Jeżeli na omawianym obszarze leśnym zostanie przeprowadzona ścinka zgodnie z wytycznymi Skogsstyrelsen (agencji leśnictwa), znikną zarówno siedlisko leśne, jak i część siedlisk gatunków chronionych obecnie występujących na tym obszarze. Znikną także pokrywa koron i wielowarstwowość lasu, polany i bogate runo krzewów borówki czarnej. Zniknie znacząca liczba drzew liściastych, a obfita produkcja obumierających drzew i drewna na tym obszarze ustanie. Łącznie będzie to mieć poważny negatywny wpływ na gatunki takie jak dzięciołek, dzięcioł czarny, dzięcioł zielony, głuszczyk zwyczajny, cietrzew zwyczajny, trzmiełojad zwyczajny, jastrząb zwyczajny, orzechówka zwyczajna, czarnogłówka, mysikrólik zwyczajny, sosnówka oraz żaba moczarowa.

Länsstyrelsen

- 10 Wydaje się, że panuje powszechna zgoda co do tego, że w przypadku dzikiego ptactwa zakazy przewidziane w ASF obejmują wyłącznie gatunki, które są oznaczone literą B w załączniku nr 1 do ASF, a tym samym jako takie przedstawiają takie znaczenie na poziomie Unii Europejskiej, że należy utworzyć specjalne obszary dla ich ochrony i zachowania, a także gatunki wymienione w czerwonej księdze oraz gatunki, których populacja zmniejszyła się o ponad 50% w ostatnich 30 latach (lub w okresie trzech pokoleń) według danych pochodzących ze szwedzkiego spisu ptaków rodzimych.
- 11 Jeżeli cel działania jest wyraźnie inny niż zabijanie lub płoszenie gatunków, na przykład prowadzenie działań w zakresie leśnictwa, uzasadnione jest, aby stosowanie zakazów zależało od istnienia ryzyka negatywnego wpływu na stan ochrony gatunków [zobacz m.in. wyrok mark- och miljööverdomstolen (sądu apelacyjnego właściwego w sprawach nieruchomości i środowiska) w sprawie M 11317-14].
- 12 W odniesieniu do zakazu wyrządzania szkód lub niszczenia obszarów reprodukcyjnych lub miejsc odpoczynku zwierząt nie istnieje wymóg, aby szkoda lub niszczenie miały charakter umyślny. Zakaz ten znajduje zastosowanie tylko wtedy, kiedy stan ochrony gatunków jest zagrożony pogorszeniem. Na poparcie takiej wykładni można przywołać m.in. wyrok mark- och miljööverdomstolen (sądu apelacyjnego właściwego w sprawach nieruchomości i środowiska) w sprawie M 11317-14, w którym, zdaniem länsstyrelsen, sąd ten przykładą dużą wagę do faktu, że wpływ występuje na obszarze ważnym dla gatunku („obszar kluczowy”). Stosowanie zakazu bez uwzględnienia ryzyka wpływu na stan ochrony w wielu przypadkach wychodziłoby poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celu, jakim jest ochrona gatunków. Wynika to z obowiązujących ścisłych warunków przyznawania odstępstw [zobacz między innymi wyrok mark- och miljööverdomstolen (sądu apelacyjnego właściwego w sprawach nieruchomości i środowiska) w sprawie M 1713-13 i wytyczną Komisji nr 5], co oznacza, że z zasady nie można podejmować działań, do których stosują się

zakazy. W wyroku z dnia 10 stycznia [2006 r.] Komisja/Niemcy, C-98/03, wyjaśniono na przykład również, że leśnictwo nie stanowi szczególnej przyczyny odstępowania.

- 13 Zanim konieczna ocena wpływu danego działania na stan ochrony konkretnego gatunku stanie się istotna w określonej sprawie, trzeba najpierw stwierdzić, że działanie to w ogóle wpływa na obszary reprodukcji lub miejsca odpoczynku gatunku w sposób, o którym mowa w § 4 pkt 4 ASF.
- 14 W dyrektywie 92/43 nie zdefiniowano pojęcia „pogarszania”, ale zgodnie z wytycznymi Komisji pogarszanie/wyrządzanie szkody definiuje się jako fizyczne pogarszanie obszaru reprodukcji lub miejsca odpoczynku. Naturvårdsverket (agencja ochrony środowiska, Szwecja) wyjaśnia w swoim Handbok för artskyddsförordningen (podręczniku do rozporządzenia o ochronie gatunków), że „może zdarzyć się tak, iż pogorszenie nie spowoduje natychmiastowej utraty obszaru reprodukcji lub miejsca odpoczynku, lecz jego konsekwencją jest stopniowe pogarszanie się jakości danego miejsca”.
- 15 Aby stopniowe pogarszanie lub uszkodzanie siedliska danego gatunku było objęte zakazem przewidzianym w § 4 pkt 4 ASF, musi chodzić o takie pogarszanie, po którym siedlisko nie jest w stanie się samo odbudować, a więc pogarszanie, którego negatywne skutki są nieodwracalne i które, co dość oczywiste, nawet jeśli postępuje stopniowo, skutkuje ostatecznie utratą trwałej ekologicznej funkcjonalności siedliska dla danego gatunku. Konsekwencją pozyskiwania drewna może być często pewne pogarszanie siedlisk gatunków, ale nie zawsze pogarszanie to jest automatycznie zakazane. Nie można uznać wykorzystywania zasobów leśnych za takie stopniowe pogarszanie, jeśli chodzi o leśnictwo jako takie. Jeżeli większa liczba zawiadomień o pozyskiwaniu drewna na ograniczonym obszarze łącznie skutkowałaby utratą trwałej ekologicznej funkcjonalności siedliska jakiegoś gatunku, odpowiednie organy administracji mogą interweniować, nawet jeśli samo pozyskiwanie drewna nie miałoby takiego skutku. Taką ocenę łączną można jednak oprzeć jedynie na tym, co rzeczywiście da się przewidzieć, na przykład na podstawie otrzymanych zawiadomień o pozyskiwaniu drewna.
- 16 Kiedy ocenia się wpływ danego działania na określony gatunek, uzasadnione jest uwzględnienie wpływu tego działania nie tylko w odnośnym regionie biogeograficznym, ale również lokalnie. Sposób wytyczenia tych granic musi odpowiadać danemu gatunkowi. Jeżeli gatunek ten cechuje szerokie występowanie i nie jest on wrażliwy na utratę pojedynczych siedlisk (nie jest wymagający, jeśli chodzi o wymogi siedliskowe), powinien być bardziej odporny na utratę trwałej ekologicznej funkcjonalności przynajmniej pewnych mniej znaczących siedlisk. Natomiast rzadsze gatunki o wyższych wymogach siedliskowych, a zwłaszcza te, których siedliska nie są powszechne, powinny być bardziej wrażliwe (tzn. bardziej narażone na pogorszenie stanu ochrony) na utratę trwałej ekologicznej funkcjonalności szerszego zasięgu siedlisk. Należy przyjąć, że to samo dotyczy gatunków, które ze względu na swoją biologię reprodukcyjną

również są wrażliwe na sporadyczne nieudane lęgi lub straty osobników, na przykład wielu ptaków drapieżnych.

- 17 Podsumowując, zakaz przewidziany w § 4 pkt 4 ASF znajduje zastosowanie w sytuacji, kiedy dochodzi do utraty trwałej ekologicznej funkcjonalności siedliska danego gatunku, zarówno poprzez wyrządzaną szkodę, jak i niszczenie lub pogarszanie stanu, bezpośrednio lub pośrednio, indywidualnie lub kumulatywnie, jeżeli jednocześnie istnieje ryzyko negatywnego wpływu na stan ochrony tego gatunku.

Zwięzłe przedstawienie uzasadnienia odesłania

- 18 W § 4 pkt 1 i 2 ASF dokonano transpozycji zakazów przewidzianych w art. 12 dyrektywy 92/43 i art. 5 dyrektywy 2009/147. Zgodnie z § 14 ASF länsstyrelsen może w indywidualnych przypadkach przyznać odstępstwo od zakazów, o których mowa w § 4. W niniejszej sprawie länsstyrelsen uznał, że rozpatrywane pozyskiwanie drewna nie wymaga odstępstwa, co oznacza, że według länsstyrelsen zakazy przewidziane w § 4 ASF nie mają zastosowania. W tym względzie länsstyrelsen powołał się na orzeczenia mark- och miljööverdomstolen (sądu apelacyjnego właściwego w sprawach nieruchomości i środowiska).
- 19 W wyroku w sprawie M 11317-14 mark- och miljööverdomstolen (sąd apelacyjny właściwy w sprawach nieruchomości i środowiska) stwierdził, że uzasadnione jest, aby stosowanie zakazów określonych w § 4 pkt 1 i 2 ASF zależało od istnienia ryzyka negatywnego wpływu na stan ochrony gatunków chronionych na danym obszarze, jeżeli jasne jest, iż celem działania nie jest zabijanie lub płoszenie gatunków zwierząt. Mark- och miljööverdomstolen (sąd apelacyjny właściwy w sprawach nieruchomości i środowiska) uważa, że wpływ danego działania na stan ochrony określonego gatunku należy oceniać nie tylko w odnośnym regionie biogeograficznym, ale również lokalnie. Granice tej oceny, zdaniem mark- och miljööverdomstolen (sądu apelacyjnego właściwego w sprawach nieruchomości i środowiska), powinny zostać wytyczone w odniesieniu do danego gatunku. W sprawie rozpatrywanej przez mark- och miljööverdomstolen (sąd apelacyjny właściwy w sprawach nieruchomości i środowiska) działanie będące przedmiotem postępowania miało prowadzić do zniszczenia obszarów reprodukcji osobników gatunków znajdujących się pod ścisłą ochroną na mocy dyrektywy 92/43. Mark- och miljööverdomstolen (sąd apelacyjny właściwy w sprawach nieruchomości i środowiska) zezwolił na to działanie, uzależniając jego przeprowadzenie od podjęcia środków ochronnych w postaci stworzenia obszarów reprodukcyjnych dla tych gatunków na terenie ich populacji w północnej części Gotlandii. Mark- och miljööverdomstolen (sąd apelacyjny właściwy w sprawach nieruchomości i środowiska) stwierdził, że środki ochronne oznaczają, iż zakazy przewidziane w § 4 ASF nie obowiązują.
- 20 Główne pytanie sądu odsyłającego dotyczy tego, czy ścisła ochrona przewidziana w dyrektywie 92/43 przestaje obowiązywać w odniesieniu do gatunków, w

przypadku których osiągnięto cel dyrektywy polegający na właściwym stanie ochrony.

- 21 W świetle powyższych rozważań i przy uwzględnieniu okoliczności faktycznych sprawy sąd odsyłający zwrócił się następnie z kilkoma pytaniami dotyczącymi zgodności krajowej praktyki w zakresie oceny celu podejmowanych działań i ich wpływu na stan ochrony gatunków chronionych z prawem Unii Europejskiej.
- 22 Po pierwsze, sąd odsyłający dąży do ustalenia, czy jest zgodne z dyrektywą 2009/147, aby wymagać stosownie do orzecznictwa krajowego, by dany gatunek , był wymieniony w załączniku I do tej dyrektywy lub był zagrożony na jakimś poziomie, lub by jego populacja długotrwale spadała w celu objęcia go zakazami określonymi w art. 5 tej dyrektywy.
- 23 Po drugie, sąd odsyłający zmierza do ustalenia, czy jest zgodne z art. 12 dyrektywy 92/43 i z art. 5 dyrektywy 2009/147 określenie w praktyce krajowej wymogu, zgodnie z którym musi istnieć ryzyko negatywnego wpływu na stan ochrony gatunku, aby działanie, którego cel wyraźnie nie polega na zabijaniu lub płoszeniu gatunków chronionych czy też niszczeniu jaj takich gatunków, naruszało zakazy przewidziane w § 4 ASF.
- 24 Po trzecie, sąd odsyłający zmierza do ustalenia, czy jest zgodne z art. 12 lit. d) dyrektywy 92/43 to, że stosownie do praktyki krajowej musi istnieć ryzyko pogorszenia stanu ochrony gatunków chronionych, aby zakaz przewidziany w § 4 ASF miał zastosowanie w sytuacji, kiedy dochodzi do utraty trwałej ekologicznej funkcjonalności siedliska danego gatunku na pojedynczym obszarze mimo podjęcia środków zapobiegawczych. Utrata trwałej ekologicznej funkcjonalności może być spowodowana wyrządzeniem szkody, niszczeniem lub pogarszaniem stanu, które mogą być bezpośrednie lub pośrednie oraz zachodzić pojedynczo lub kumulatywnie.
- 25 Wreszcie, sąd odsyłający ma wątpliwości co do poziomu, na jakim należy dokonać oceny szkody, jeżeli nie ma być dokonana na poziomie indywidualnym.